

SZABÓ RÓBERT CSABA

Emlékül Annuskának

„Az élet pályája kétes és nehéz
Vezéreljen rajta egy tulvilági kéz
Ha lépsz fontold meg léptedet
Mert sokszor visszalépni
nem lehet”

jegyzé

Nagyszeben 1928. okt. 25.

Szőcs Rozemari

Emlékszem, mert Hella mindenről részletesen beszámolt, hogy Heinz Annus lakodalma olyan hosszúra kinyúlt, hogy még másnap hajnalban is táncoltak, Regina Schwarz összelegedett az ikrekkel, de hogy Verner vagy Egon csípte föl végül, nem tudnám megmondani, felváltva táncoltak. Azt is Hella Edertől tudom, hogy az ikrek közül Egon nem szívelte, ha folyton összetévesztik, ezért felemás zoknit viselt, és akinek éles a szeme, és persze tudott a dolgról, könnyen kitalálhatta, de akkor én még nem tudtam, lehet, nem is érdekelt, mert az irigységtől sárgán csak arra tudtam gondolni, hogy már megint kicsúszott a markomból a szépséges Regina Schwarz, emiatt megállás nélkül ittam és ittam, úgyhogy hamar kidőltem. Hella Eder persze sokat kért ezért az információért, és ha tudtam volna, hogy már rögtön másnap fölkeres hotelszobámban, inkább magam derítem ki a felemás zoknik jelentését, vagy még éjfélnél is korábban lelépek a mulatságról, de a legjobb az lett volna, hogy ha meg sem jelenek.

De legalább Heinz Annuska temetésén alkalmam adódott megfigyelni az ikrek zokniját, és a szokásos ceremóniák lezajlása után, amikor Annus testét végre a föld mohón magába szippantotta, belekaroltam Vernerbe, és úgy intéztem, hogy a temető egyik félreeső kriptája felé sétáljunk, és megkérdezzem, mit tud a társaságról, Heinz Annus egykori barátairól, iskolatársairól, és egyáltalán, mit tud a kirándulásról, végül miért nincs jelen Regina Schwarz, ha egyszer olyan nagy barátnőknak tudták egymást. Verner suttogva beszélt, nehéz volt eldönteni, a megrendültség avagy az illem miatt, azt mondta, nem pontosan érti, mire vagyok kíváncsi, és hogy miért is érdekelne, különben sem tudna most semmit sem mondani, miért nem hívom föl Hellát, és hogy most igazán alkalmatlan. A gyászolók kezdtek szétszéledni, Egon ágaskodva pislogott felénk, sápadt arcán csak két pirosra sírt szeme árulkodott életjelről, különben egészen élettelennek hatott. Az újdonsült férjet ketten tá-

mogatták, a szülők mereven bámultak maguk elé, azt hiszem, sírni sem tudtak már. Meglepetésemre a gnómszerű, púpos Szócs Rozemarit is ott láttam a sírok között kószálni, de a mindenkori borzongáson kívül, amivel Rozemariira tekintetem, semmi egyéb nem keltette föl a figyelmemet iránta. Mivel Verner még annyit elárult, hogy következő vasárnap délután az evangélikusokhoz emlékestiszeletre hivatalos mindenki a családból meg a baráti körből, arra gondoltam, fölvehetném az ünnepi öltönyömet, és így, egy helyen figyelhetném meg az egész társaságot.

Csak vasárnap, a főhajóban jutott eszembe újra a gnómmal kapcsolatban Hella Eder hajnali fecsegéseiből valami, amit majdnem elfelejtettem, pedig akkor érdekfeszítőbbnek találtam mindennél, még Hella feszes húsánál is, és rögtön fölálltam addigi helyemről, és balról megkerülve a padsorokat hátrébb lopakodtam, ugyanis az utolsó padok egyikében Rozemari ült. Heinz Annusnak két barátnője volt, az egyik a gyönyörű Regina, a másik pedig a torzszülött Rozemari, két barátnő, akiktől szinte sosem tudott megválni, akikkel gyerekkoruk óta összetartozónak tekintette magát, az egyiket mégsem hívja meg a lakodalmára, az egyiket mégis kifelejt, szándékosan, előre megfontoltan, akárcsak a mesében. Rozemari, bár meghívót nem kapott, éjjél után, a mennyasszonytánc kellős közepén mégis beállított, és az ünneplő társaság előtt nyújtotta át ajándékát Annusnak, egy apró, barna füzetecskét, egy bőrbe kötött emlékfüzetet, borítóján egy felemelt fejű szarvassal, amit rögtön körbe is adtak a zavar oldása végett, és így kaparinthatta meg Hella is, akitől pontosan tudom, hogy az első oldalra egy menyasszonyi csokrot tartó kezét rajzolt Rozemari, amit díszes betűkkel készített *Emléki Annuskának* felirat egészíti ki. Az első oldalt, amelyen a kéz Annuska halálos balesetének tükrében inkább tűnik taszító szándékú kéznek, egy rövid versike követ, amelyet elborzadva idéztem föl Rozemari háta mögött ülve, ugyanis a verssorok egy túlvilági kézről tesznek említést, amely egyenesen a szakadékba is vezérelhet, ha az ember nem elég óvatos és megfontolt. Egyszerre döbbenet és mérhetetlen izgalom vett erőt rajtam, hogy íme, talán megfejtettem Heinz Annus gyanús körülmények között megesett halálát, amikor hajnali sétája alkalmával a Fogarasokban megcsúszott és a gerincről több száz métert zuhant, és hogy mindezért talán az előttem üldögélő Szócs Rozemari a felelős, hiszen előre megüzente, eltervelte, végül balesetnek álcázta egykori barátnője halálát. Legalábbis nem kizárt, hogy így is eshetett.

Akkor az ünnepségen senki sem vehette komolyan ezt a bárgyú, sablonos versikét, amelyből ezer hasonlót lehet olvasni különböző emlékfüzetecskékben, és inkább könnyebbség, mint kínos feszengés érződött a társaságon, amikor Rozemari végre távozott, a füzetet még egyszer gyorsan körbejáratták, majd visszakerülve Annushoz, átnyújtotta a násznagynak, aki a többi ajándék között helyezte el.

És most újra eljött, a szörnyű tragédia után is tiszteletét, látogatását tette Szócs Rozemari, félrehúzódva, hátul, de itt volt, eljött a barátnője számára szervezett megemlékezésre, úgy ült ott hátul, mint aki ide sem kapott meghívót, mint aki ide is hívatlanul, váratlanul érkezett.

Ahogy számítottam rá, a szertartás vége előtt pár perccel távozott, hogy még véletlenül se futhasson össze senki ismerőssel, és amikor apró, torz alakja elsurrant a kijárat felé, magam is utána indultam, noha az udvaron, és a kerítésen túl egy árva lelket sem lehetett látni, hová tűnt hát, ámuldoztam, míg végre megpillantottam a toronyfölgjáró ujjnyira nyitva hagyott ajtaját, és nagyot sóhajtván a rám váró lépcsőfokok és a magasság kínjától, utánvettem magam. Jó szó ez erre, mert pontosan a zuhanás egy fajtáját éltem meg, mindahányszor fölfelé másztam, úgy éreztem, a magasság, ami minden egyes lépéssel nő köztem és a talaj között, az egyben a földet érés fenyegető érzetéből is hozzátold egy lépésnyit. Ráadásul a toronyban félhomály uralkodott, a kezdeti szűk csigalépcső végeérhetetlen szorítását ugyan nem sokára fölváltja egy tágas favázú terem, ahonnan az első ablakok nyílnak a templom előtti térre, azonban a recsegő lépcsőfokok, a padolat és a lógó korlátok hajmeresztő ingatagsága a biztonság helyett még inkább az életveszélyt hirdetik; többször megálltam tehát, nem csak az építmény kiszámíthatatlan szeszélyei miatt, hanem mert arra is kíváncsi voltam, Rozemari mennyivel jár előttem, igyekeztem kihallgatni lépteit, megpillantani törpe termetét, ahogy fölfelé igyekezve egyik lépcsőfokot a másik után mássza meg, hallani akartam a lihegését, ahogy fáradságában hangosan fújja ki a levegőt. Azonban hiába figyeltem, hiába reméltem meghallani, semmit nem láttam és hallottam, amiből arra következtettem, hogy pillanatnyi előnye mégiscsak több lehetett holmi másodperc adta és eltökélt szándék gyors végrehajtásánál, hogy túlságosan elszámítottam magam, hogy talán én magam járok a szokásosnál lassabban, és hasonlók, hogy tulajdonképpen Rozemari már rég fölért a torony tetejére, és onnan szemléli igyekezetemet, hogy végre én magam is kilépjek a tetőn körbefutó árkádra.

Rozemarit azonban nem találtam a tetőn, döbbenetem diktálta réműletem először arra késztetett, hogy a korláton áthajolva vizsgáljam meg az alattam elterülő mélységet, ám lent minden nyugodtnak tűnt, semmi sem zavarta meg az istentiszteletről kiszállingózó emberek vonulását, és alighanem sejtelmük sem volt rólunk, a mély gyász, a keserűség erősebben hatott annál, hogy észrevegyék, a tetőn mi történik. Igazság szerint, én sem értettem és tudtam, mi történik körülöttem, hogy miként lehetséges, hogy Rozemari nyomtalanul eltűnjön, az nem lehetséges, gondoltam lihegve, hogy elkerültem volna, hogy elmentem mellette a szűk lépcsőkön, és mint az őrült, körbefutottam az árkádot, arra gondolva, bújócskát játszik velem, de nem, többszöri szédítő keringélés után be kellett látnom, hogy rajtam kívül senki sem tartózkodik a kilátó körfolyosóján.

Azután szinte másodpercek alatt besötétedett, úgy borult a toronyra a feketeség, mintha a szemhatár díszletét tartó Fogaras fenyegető árnyai vetették volna rá a városra magukat, és hiába néztem alant a távolodó alakok után, már semmi nem látszott belőlük, és hiába vártam, hogy a gázlámpák lenti fénye valamiképpen megvilágítson, tudtam, hogy idefent talán, de a torony gyomrában semmit sem fogok látni.

Felkészületlenül ért, hogy elfelejtettem, milyen gyorsan sötétedik be ezen a vidéken, mindazonáltal valamiképpen nyugalom telepedett rám, most, hogy nem láthattam a szédítő mélységet, a torony belsejének ingatag tudata is kiköltözött elméméből, és úgy éreztem, a korlát majd levezet, elég a korlátot követnem, egy percre sem szabad elengednem, és akkor nem létezik, hogy ne érnék le épségben, legfőleg az iszonyú lassan, talán több óra alatt, de mindenképpen elérem a feljáró nyílását. Érdekes mód a nyugalommal együtt Rozemarirol is megfedekeztem pár percig, valószínűleg az járhatott a fejemben, hogy még a sötétedés előtt távozott valahogy a toronyból, vagy, ami még valószínűbbnek tetszett, nem is járt a toronyban, hogy tévedtem, amikor azt gondoltam, hogy a torony bejáratában tűnt el, mert ellenkezőleg, valószínű meghúzódott valahol a templom udvarán, észrevette, hogy utána settenkedek, ezért elbújt, majd miután eltűntem a torony gyomrában, szép nyugodtan odébb állt ő is, hazament. Nem érdekelt tehát, nem is érdekeltetett különösebben a Rozemari dolga egyelőre, és valószínűleg hatott az is, ostobaságnak, hogy hibás természetével, sántikáló lábaival, görnyedt tartásával hogyan mászhatott volna föl a toronyba, és egyáltalán mit kereshetett volna itt, és már az az idétlen versike is nevetségesnek tetszett, a gyilkosság gondolatára is kacagnom kellett volna, ha szorult helyzetem engedi, mert hiszen hogyan lett volna képes Szócs Rozemari egy ilyen összetett, kifinomult és számára egyértelműen nehezen kivitelezhető tett végrehajtására?

Azonban ahogy a vaksötétben elkezdtem lefelé botorkálni, a felhalmozódott remény bennem úgy apadt, lépésről lépésre, és csakhamar egyáltalán nem éreztem magam biztonságban, és fokozatosan páni félelem vett erőt rajtam, minek következtében nehezen képzelhettem el és hihettem, hogy valaha épségben leérek. A korlát ugyanis hol eltűnt, hol újra tapinthatóan simult kezembe, és amikor támasz híján balról átaraszoltam a jobboldali karfához, néhányszor majdnem a mélybe zuhantam, ugyanis itt sem találtam fogódzót, mintha a korlátot fönt tartózkodásom ideje alatt megrongálták, leszerelték volna. Már-már egészen föladtam értelmetlen kísérleteimet, hogy szilárd támaszra leljek, amikor alulról hangokat hallottam, és abban a reményben, hogy a gondnoktól származhatnak a hangok, aki kapuzárás előtt még egyszer fölkiabál a toronyba, hogy senkit se rekesszen be éjszakára, magam is kiabálni kezdtem, és igyekeztem tudtául adni az alant lévőknek, hogy világítóeszközök híján próbálok lemászni, és hogy komoly bajba keveredtem. Sokáig hallgatóztam, arra számítva, hogy a gondnok, vagy akárki is elindul felém, azonban csak a mély csöndet érezkelhettem, és először arra gondoltam, lámpáért szaladt el a jóember, tehát türelmesen kell várakoznom, azonban egyszeriben tőlem néhány méterre lábdobogást hallottam, ami teljességgel megrémisztett, hiszen valaki a sötétben, a teljes sötétségben igyekezett felém, és aligha láthat többet, mint amennyit én. Többszöri felszólításomra, amivel aggódásomnak és félelmemnek is igyekeztem hangot adni, a lábdobogások végre elhaltak, de biztosan éreztem, hogy az illető egészen közel, szinte karnyújtásnyira van tőlem. Egyenletes, de sípoló szuszogásra let-

tem figyelmes, most már nem mondtam semmit, ugyanis elhatároztam, megpróbálok visszahúzódni a kilátó folyosójára, amitől nem távolodtam még el túlságosan, azonban első ilyen szerű próbálkozásomra a sötétben alattam álldogáló személy rám szólt, megszólított. A hangszíntől akár meg is nyugodhattam volna, tiszta volt és csengő, azonban amit közölt, az mélységesen megrémisztett, a helyzet reménytelenségét igyekezett közölni velem, és én zavarodottan maradtam a helyemen, mivel a két ellentétes erőtől, amit hangjából és mondandójának értelméből hámoztam ki, zavarodottan kémleltem a sötétet. Hiába, ez volt mondanivalójának lényege és kulcsszava, de nem, mégsem hittem neki, hiszen tiszta, megnyerő hangja a mondat ellenkezőjéről igyekezett meggyőzni, ugyanakkor a hang határozottsága és őszintesége arra készítetett, hogy mégis komolyan vegyem, hogy kár próbálkoynom bármivel is, itt ő mindennek az ura, ő tartja a kezében az én sorsomat is. És akkor szavalni kezdett, egy buta, bárgyú versikét kezdett el mondani, ami tulajdonképpen egy dal lehetett, mivel újra és újra előbukkant benne néhány azonos sor, egy refrén, amire döbbenően ismertem rá Hella elbészléséből. Rozemari, mondtam egyszerre ámulattal és döbbenettel, Rozemari, ismételtem meg a sötétben, és a hang tulajdonosa abbahagyta a versike mondását, majd gyufát gyújtott.

Azonban nem, mégsem Rozemari állt előttem, hanem a szépséges Regina Schwarz, a gyufa lángjánál először alig ismertem meg, de szebb volt, mint valaha bármikor, arcán kedves mosoly, hívogató, csábító ábrázatát nem könnyű elfelejtenem, és mármár léptem is volna felé, amikor véletlenül a lábam elé néztem, és szörnyülködve hátráltam meg, ugyanis ott, ahol a lépcsőfokoknak kellett volna lenniük, egy hatalmas lyuk tátongott, készen arra, hogy elnyeljen magába. A gyufa éppen kihúnyóban volt, amikor még egyszer utoljára Reginára pillantottam, de rémületemre már nem ő állt ott, hanem Szócs Rozemari, és torz, gnómszerű vigyora vészjóslóan halványult el a láng haldokló fényében.

Hella Eder a sokadik csöngetésre vette csak föl a telefont, általában ennyit csak kifejezetten a hívó fél kérésére hajlandó csöngetni a központ, és a lehető legnyugodtabban pár szóban közöltem vele az éjszaka történeteket. Ahogy számítottam rá, rögtön föl akart keresni, de végül lebeszéltem, ezért újabb és újabb kérdéseket tett föl. Elmondtam neki a versikét, eszébe juttattam a lakodalom éjszakáját, Rozemari hívatlan látogatását a mulatságon, a temetést, az emlékistentiszteletet, végül a toronybéli kalandot. Elmondtam, hogy nem Rozemari ölte meg Heinz Annuskát, az valószínűleg, ahogy a rendőrség is megállapította, véletlen baleset lehetett. Mint ahogy a versikét is a szerencsétlen véletlen folytán másolta az emlékfüzetbe Rozemari, ami aztán a baleset után neki egyből föltűnt, hiszen közhelyes metaforái, ha akarjuk kész tényekként kezelik a szándékolt gyilkosság ígértét, és megpróbálta visszaszerezni a füzetet, mielőtt még valaki másnak is szemet szúr.

Csakhogy, kedves Hella, mindezek az én feltételezéseim, én képzeltem ilyenképp fordulni a dolgokat, én akartam hinni, hogy így esett meg a dolog, és ezért gondol-

tam azt, azért hittem öntelten azt, hogy Rozemari rájött a gyanakvásomra, mert a versike megbolondított, a gyilkosság leleplezésének a lehetősége, maga a gyilkosság ténye elborította az agyamat, a toronyban történetekre csupán ez lehet a magyarázat, Hella. Miközben a lépcsőket másztam, arra gondoltam tehát, Rozemari megijedt tőlem, azt gondolta, hogy a temetésen utána érdeklődöm, és észrevette azt is, hogy a templomban figyelem. Fölcsalt tehát a toronyba, és mivel tudta, hogy félek a magasságtól, hiszen ezen gyakorta neveltünk társaságban, az ő jelenlétében is, ezt próbálta kihasználni ellenem, és még mielőtt besötétedett volna, könnyedén eltávolította az amúgy is megrongált, lógó korlátot és néhány lépcsőfokot, míg én a kilátó árkádján keresgéltem őt. Ám ebből semmi sem volt igaz, sőt, merő képzelgés volt az egész, a gyilkosság utáni vágy, a vér szaga játszatta el velem az egészet, amire jó magyarázat Regina Shwarz megjelenése előtttem, ahogy homályba borult agyamban a vágyak, a dicsőség és a szerelem utáni sóvárgások síkjai összecsúsztak, és a téboly különös, fonák képződményét vetítették elém. A sötétben majdnem lezuhantam, de végül visszamenekültem a kilátóba, és eltorlaszoltam magam mögött az ajtót, és az éjszakát végigvirrasztva másnap reggel addig kiabáltam, míg a gondnok észre nem vett alulról, és kiszabadított.

Diadalmasan és egyben kimerülten tártam Hella elé a lelkeket a telefonkagyló sivárságába, a visszhangzó, berecsegő, innen-onnan különböző hangfoszlányokkal ütköző vezetékbe, így csak másodszori ismétlésre értettem meg, amit Hella Eder síri hangon, majd másodjára az ismétlés türelmetlenségével, ami részben megszűnteti a közlendő érzelmi hatásfokát, hogy Szőcs Rozemari fölakasztotta magát az elmúlt éjszaka.